

9.SINIFLAR
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI DERSİ

2.DÖNEM 1. YAZILI
ÇALIŞMA SORULARI

Ekim ayının ortalarına doğru koyu sarıdan ateş kızılına geçen bilyedinlerin* pıtrak pıtrak dal uçlarından sarktığı, defnelerin kara üzüm gibi tane tane, pırıl pırıl ürünlerini sergilediği sırtlara doğru baktım. Doğanın renk uyumuna aykırı üç beton bina yeşilliğini hala sürdüren yamaçlara gelişigüzel oturulmuştu. Üstelik kayık boyası gibi zıt renklere de boyanmışlardı. Oysa Cideli evini boyamazdı. Tahtaları kendine özgü bir biçimde birbirine uçlarından geçirirdi. Bu tahtaları kendi doğal renkleriyle olduğu gibi bırakır, yaptığı evin üzerine sarkan ağaçların yeşillikleriyle yetinirdi. Kuşkusuz çok daha barınmaya elverişliydi şu her tür boya çekilmiş evler ama konduğu yamaçlarda rengi, biçimi, görünüşü her şeyiyle eğretiydi. Bütün bu emekler değer miydi benim anılarımı bozmaya? Ne olmuştu benim bilyedinlerim? Ta buradan uzaklaştırılmış, gerilere mi itilmiştir.

(Rıfat ILGAZ, Sarı Yazma)

(bilyedin: Kocayemiş de denilen bir tür orman meyvesidir.)

1. Yukarıdaki parçanın konusu nedir?

2. Yukarıdaki metin hangi bakış açısıyla yazılmıştır?

3. Yazarı, memleketi Cide'ye geldiğinde üzen şey nedir?

4. Yazar yeni beton evleri neden yadırgamaktadır?

5. Metinde geçen “ gelişigüzel”, “barınmak” ve “doğa” kelimelerinin anlamlarını, metnin bağlamından yola çıkarak yazınız.

Gelişigüzel

Barınmak:

Doğa:

6. Aşağıdaki metinlerde hangi anlatım tekniklerinin kullanıldığını yazınız (iç çözümleme, geriye dönüş, gösterme)

a) — Ne yapıyorsunuz, yahu? dedim.

— Sana ne? dediler. Fıkara, üstleri yırtık pırtık yavrulardı.

— Canım, neden söküyorsunuz? dedim.

— Mühendis Ahmet Bey söktürüyor.

— Ne yapacak bunları?

— Yukarıda deri tüccarı Hollandalı var ya, hani onun bahçesini düzeltiyorlar da...

— İngiliz çimi alsın, eksin, mademki herif zengin..

— İngiliz çimiyle bu bir mi?

— Bu daha mı iyi?

— İyi de lâf mı? (Sait Faik Abasıyanık-Son Kuşlar)

Cevap:

b) Yavaş yavaş merdivenleri indi. Orta kata gelince müdürün odası gözüne ilişti. Şakir Bey'i bir kere görmek fena olmaz diye düşündü. Kocasını hakkında ondan malûmat alabilirdi, hademe ile içeriye haber gönderdi. (Peyami Safa, Canan)

Cevap:

c) Gerçi Ali Bey, babasının sağlığında ve hele on dört, on beş yaşına geldikten sonra, dünyada kültürden başka sevilecek, arzulanacak bir şey bulamaz olmuştu. Dünyayı unuturcasına meşgul olduğu şey varsa dersleriydi. Küçük bir maksat için

9.SINIFLAR

TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI DERSİ

büyük bir fedakârlığı göze almak gerekirse, nüshası pek az bulunan bazı kitapları kırk elli misli fiyatla seve seve satın alırdı. Hastalanırsa, herhangi bir şey için bahse tutuşup da yenildiği zaman hastalanırdı. Ağlarsa okuduğu kitaplarda zor bir meseleye rastlayıp da onu çözemediğinden dolayı ağlardı.”(Namık Kemal-İntibah)

Cevap :

7.Tablodaki verilen tiyatro terimlerini aşağıdaki tanımlarla eşleştiriniz.

(a)sahne	(c)skeç	(e)kostüm	(g)mimik
(b)dekor	(d)süflör	(f)kulis	(h)replik

Sahneye konulan eserin olayının geçtiği yerin ve çağın özelliklerini belirleyen öğelerin bütünü ()

Sinema ve tiyatrodaki rol gereği giyilen kıyafetlerin genel adı ()

Sahnenin gerisinde ve yanlarında bulunan bölüm()

Yüz, eli kol hareketleriyle düşünceyi anlatma ()

Sahne oyununda konuşanların birbirine söylediği sözlerden her biri ()

Bir oyun veya filmin başlıca bölümlerinden her biri ()

Güldürü niteliğinde kısa oyun ()

Oyunculara rollerinde unuttukları sözleri hatırlatan kişi()

8. Ben sizin bilmediğinizi de bilirim Bundan sonra bu gemide Süleyman Reis'in sözünü dinleyecek ona saygıda kusur etmeyeceksiniz Evet mi hayır mı

Parçada aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi kullanılmaz?

- A)Soru işareti
B)Virgül
C)Kesme işareti
D)Üç nokta
E) Nokta

2.DÖNEM 1. YAZILI
ÇALIŞMA SORULARI

9. I. Sanatı bir yansıtma olarak yorumlayanlara göre edebiyat, dünyaya tutulmuş bir aynadır;

toplumu, gerçekliği yansıtır. Dolayısıyla da insanı, yaşamı açıklar. Yansıtma kuramını

benimseyen kimi düşünürlerse bunu yeterli bulmaz, edebiyatın eğitici bir nitelik taşıması

gerektiğini öne sürerler. Onlara göre edebiyat yapıcı gerçekliği yansıtmakla yetinmemeli,

toplumsal ya da siyasal açıdan insanları eğitmeli, bilinçlendirmelidir.

II. Sen anlayan bir gözle süzersin uzun uzun,

Yabancı bir şehirde bir kadın heykelini;

Biz duyarız en büyük zevkini ruhumuzun,

Görünce bir köylünün kıvrılmayan belini

Verilen bu iki parçayı dil ve anlatım özelliklerine göre karşılaştırınız.

10.Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan, toplumu bir arada tutan önemli bir araçtır. Bir kültür taşıyıcısı olarak dil, geçmişten günümüze toplumun birikimlerini nesillere aktararak önemli bir görev üstlenir. Bu bağlamda dilin kendi içinde geliştirdiği doğasından ve kullanımından kaynaklanan bazı türleri vardır. Örneğin, Aksaray yöresinde kayısıya; "zardeli", Doğu-Güneydoğu'da ise "mişmiş" denilmektedir. Dilimizdeki bu farklı kullanımlar, dilimizin zenginliklerini ortaya koyması bakımından önemlidir.

Parçada bilgi verilen dilin alatiiminden doğan türü hangisidir, yazınız.